

**HOTUBA YA WAZIRI WA NCHI, OFISI YA
MAKAMU WA RAIS, WAKATI WA
KUWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO YA
MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA
FEDHA 2018/19**

*Mhe. January Y. Makamba (Mb.), Waziri wa
Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais, Muungano
na Mazingira*

Dodoma

Aprili, 2018

DIRA

*Tanzania yenye muungano imara na mazingira safi,
salama na endelevu.*

DHIMA

*Kuimarisha muungano na kutoa miongozo
itakayowezesha uratibu na usimamizi wa mazingira ili
kuwa na maendeleo endelevu na ustawi wa Watanzania.*

MAJUKUMU YA OFISI YA MAKAMU WA RAIS

Majukumu ya Ofisi ya Makamu wa Rais ni:-

- i. Kuandaa na kusimamia sera zinazohusu Mazingira;*
- ii. Kuratibu masuala ya Muungano na ushirikiano kati ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar katika masuala yasiyo ya Muungano;*
- iii. Kukuza uzalishaji unaozingatia mazingira na uchumi wa kijani;*
- iv. Hifadhi ya mazingira na uzingatiaji Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;*
- v. Kusimamia na kuendeleza watumishi wa Ofisi ya Makamu wa Rais; na*
- vi. Kufuatilia na kuratibu shughuli za Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira.*

YALIYOMO

A: UTANGULIZI	1
B: UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2017/18 NA MALENGO YA MWAKA WA FEDHA 2018/19	4
C: HITIMISHO NA SHUKRANI	39
D: MAOMBI YA FEDHA ZA MATUMIZI YA KAWAIDA NA MAENDELEO KWA MWAKA WA FEDHA 2018/19	42

**HOTUBA YA WAZIRI WA NCHI, OFISI YA
MAKAMU WA RAIS, WAKATI WA KUWASILISHA
BUNGENI MAKADIRIO YA MAPATO NA
MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2018/19**

*Mhe. January Y. Makamba (Mb.), Waziri
wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais
Muungano na Mazingira*

A: UTANGULIZI

1. *Mheshimiwa Spika*, baada ya Bunge lako Tukufu kupokea taarifa iliyowasilishwa leo hapa Bungeni na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Viwanda, Biashara na Mazingira na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Katiba na Sheria kuhusu mapitio ya utekelezaji wa bajeti ya Ofisi ya Makamu wa Rais kwa mwaka wa fedha 2017/18; na malengo ya Ofisi ya mwaka wa fedha 2018/19, naomba kutoa hoja kwamba, Bunge lako Tukufu sasa likubali kupokea, kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Makamu wa Rais kwa mwaka wa fedha 2018/19.
2. *Mheshimiwa Spika*, awali ya yote ninapenda kumshukuru Mheshimiwa Dkt. John Pombe Magufuli, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kuendelea kuniamini kusimamia masuala ya Muungano na Mazingira. Aidha, ninapenda kutoa pongezi kwa mafanikio makubwa yaliyopatikana chini ya uongozi wake wa Awamu ya Tano. Mafanikio haya ni matokeo ya uongozi makini na thabiti katika

masuala ya kiuchumi na kijamii. Katika awamu hii ya tano ya uongozi tumeshuhudia maendeleo makubwa katika sekta za afya, elimu, viwanda, nishati, madini na miundombinu. Aidha, katika kipindi cha uongozi wake Serikali imeweza kutimiza azma ya muasisi wa Taifa letu Mwalimu Julius Kambarage Nyerere kwa kuhamishia Makao Makuu ya Serikali Dodoma. Vilevile, baadhi ya miradi mikubwa ya maendeleo inatekelezwa kwa kutumia fedha za ndani. Miradi hii ni pamoja na ujenzi wa reli ya kisasa ya kiwango cha kimataifa SGR, Ufufuaji wa Shirika la Ndege, Ujenzi wa vyanzo vipya vya umeme kama vile *Stiegler's Gorge*, Utoaji wa Elimu ya msingi bure na Ongezeko la bajeti ya Sekta ya afya. Haya ni mafanikio makubwa sana.

3. *Mheshimiwa Spika*, kwa dhati ninapenda kuwashukuru: Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa maelekezo anayotupa katika kusimamia masuala ya Muungano na kuhifadhi Mazingira; na Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi. Uongozi wao thabiti unadhihirishwa na matokeo ya kazi nzuri inayofanywa ya kuenzi na kuudumisha Muungano wetu.
4. *Mheshimiwa Spika*, ninawashukuru na kuwapongeza pia Mheshimiwa Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb.), Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Waheshimiwa Mawaziri waliotangulia kuwasilisha hoja zao hapa Bungeni, ambazo zimetoa tathmini ya utekelezaji wa jumla katika masuala ya mipango na uchumi; utumishi na utendaji wa Serikali kwa mwaka wa fedha 2017/18 na malengo na mwelekeo wa

utekelezaji wa shughuli za Serikali kwa mwaka wa fedha 2018/19. Aidha, ninawashukuru waheshimiwa Mawaziri wote kwa ushirikiano walionipa katika kutekeleza majukumu ya Muungano na Mazingira.

5. *Mheshimiwa Spika*, ninapenda kutoa shukrani na pongezi za dhati kwa Bunge lako tukufu kwa kazi nzuri ambayo limeifanya kwa kipindi cha uongozi wako na pia ninakupongeza wewe binafsi Mheshimiwa Job Yustino Ndugai (Mb.), Spika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kwa kuliongoza Bunge letu kwa hekima na busara kubwa. Ninampongeza pia Mheshimiwa Dkt. Tulia Ackson Mwansasu (Mb.), Naibu Spika na Wenyeviti wa Bunge kwa kukusaidia kuliongoza Bunge letu kwa weledi na uadilifu. Aidha, ninatoa pongezi zangu za dhati kwa Waheshimiwa Wabunge waliopata nafasi ya kujiunga na Bunge lako tukufu katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, ambao ni Mheshimiwa Janeth Masaburi (Mb.) Mbunge wa kuteuliwa, Dkt. Damas Ndumbo (Mb.) Mbunge wa Songea Mjini, Mheshimiwa Justine Monko (Mb.) Mbunge wa Singida Kaskazini, Mheshimiwa Dkt. Stephen Kiruswa (Mb.) Mbunge wa Longido, Mheshimiwa Dkt. Godwin Mollel (Mb.) Mbunge wa Siha na Mheshimiwa Maulid Mtulia (Mb.) Mbunge wa Kinondoni. Ninawatakia heri katika utekelezaji wa majukumu yao mapya.
6. *Mheshimiwa Spika*, ninapenda kutoa shukrani zangu za dhati kwa Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Viwanda, Biashara na Mazingira Mheshimiwa Suleiman Ahmed Saddiq (Mb.) na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Katiba na Sheria Mheshimiwa Mohamed Omary Mchengerwa (Mb.) pamoja na Waheshimiwa wajumbe wa Kamati hizo

kwa kupokea, kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Makamu wa Rais kwa mwaka wa fedha 2018/19. Vilevile, ninatoa shukrani kwa wasemaji wakuu wa kambi ya upinzani kwa ushirikiano na michango yao katika kuboresha hoja hii.

7. *Mheshimiwa Spika*, kwa masikitiko makubwa, ninaungana na Waheshimiwa Wabunge wenzangu kutoa pole kwa ndugu, marafiki na wananchi wa Jimbo la Songea Mjini, kwa kifo cha Mheshimiwa Leonidas Tutubert Gama aliyekuwa Mbunge wa Jimbo la Songea Mjini kilichotokea mwezi Novemba 2017. Aidha, ninatoa pole za dhati kwa wananchi kwa ujumla kwa kuwapoteza ndugu zao na mali kutokana na ajali na maafa yaliyotokea sehemu mbalimbali hapa nchini. Ninaomba Mungu azilaze roho za marehemu mahali pema peponi. Amina.
8. *Mheshimiwa Spika*, sasa ninaomba kutoa maelezo ya utekelezaji wa kazi za Ofisi ya Makamu wa Rais kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18 na malengo ya mwaka wa fedha 2018/19.

B: UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2017/18 NA MALENGO YA MWAKA WA FEDHA 2018/19

9. *Mheshimiwa Spika*, katika kutekeleza majukumu yake, Ofisi imeendelea kuzingatia matakwa ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977; Dira ya Taifa ya Maendeleo 2025; Mpango wa Pili wa Taifa wa Maendeleo wa Miaka Mitano (2015 - 2020);

Ilani ya Uchaguzi ya Chama Cha Mapinduzi - CCM ya mwaka 2015 - 2020; Malengo ya Maendeleo Endelevu (*Sustainable Development Goals – SDG*); Sera ya Taifa ya Mazingira ya mwaka 1997; Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191; na maelekezo na miongozo mbalimbali inayotolewa na viongozi wakuu wa nchi.

I. MASUALA YA MUUNGANO

10. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi imeendelea kutekeleza majukumu iliyokabidhiwa kikatiba na kisheria ya kuratibu masuala ya Muungano na kuimarisha ushirikiano katika masuala yasiyo ya Muungano baina ya Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania (SMT) na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar (SMZ). Katika mwaka wa fedha 2017/18, kazi zifuatazo zilitekelezwa:- Kuratibu vikao vya Kamati ya Pamoja ya SMT na SMZ ya kushughulikia Masuala ya Muungano; Kuratibu vikao vya kisekta vya masuala ya Muungano; Kufuatilia utekelezaji wa masuala ya Muungano ya kiuchumi, kijamii na kisiasa; Kuratibu masuala yasiyo ya Muungano ili kuimarisha ushirikiano kati ya SMT na SMZ; na kutoa elimu kwa umma kuhusu masuala ya Muungano.

Kamati ya Pamoja ya SMT na SMZ ya Kushughulikia Masuala ya Muungano

11. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Kamati ya Pamoja ya SMT na SMZ imeendelea kuzitafutia ufumbuzi hoja zilizobakia chini ya uenyekiti wa Mheshimiwa Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Tarehe 27 Novemba 2017, Ofisi ilizikutanisha sekta za Fedha, Uchukuzi na Biashara ili kuendelea kutafuta ufumbuzi wa hoja za sekta hizo. Katika sekta za fedha hoja zilizojadiliwa zilikuwa ni pamoja na: Hisa za SMZ zilizokuwa

katika Bodi ya Sarafu ya Afrika Mashariki; Taarifa ya Mapendekezo ya Tume ya Pamoja ya Fedha; na Mgawanyo wa mapato yatokanayo na faida ya Benki Kuu.

12. *Mheshimiwa Spika*, katika kikao hicho hoja za sekta ya Biashara zilizojadiliwa zilikuwa ni:- Upatikanaji wa fursa za masoko Tanzania Bara; Miradi inayohusu maendeleo ya wajasiriamali; Masuala ya viwango vya bidhaa hususan ushirikiano wa Shirika la Viwango Zanzibar (ZBS) na Shirika la Viwango Tanzania (TBS); Uasili wa viwango vya bidhaa vya Afrika Mashariki na fursa za miradi inayohusisha maendeleo ya viwango na ubora wa bidhaa; Kuondoa vikwazo vya biashara kati ya Tanzania Bara na Tanzania Zanzibar; ushirikiano baina ya Mamlaka ya Chakula na Dawa Tanzania (TFDA) na Mamlaka ya Chakula na Dawa Zanzibar (ZFDA); na Leseni za viwanda na masuala yahasuyo hati miliki.

13. *Mheshimiwa Spika*, suala lingine lililoadiliwa katika kikao hicho ni ushirikiano katika udhibiti wa vyombo vya moto. Suala hili si jambo la Muungano, hivyo, kila upande una sheria inayosimamia usajili wa vyombo vya moto. Ilikubaliwa kuwa kila upande ufanye marekebisho madogo ya Sheria zinazohusu usajili wa vyombo vya moto. Tayari maagizo haya yameanza kufanyiwa kazi na pande zote mbili za Muungano. Pamoja na kikao hicho, Ofisi iliratibu vikao vya kissekta vya kufuatilia utekelezaji wa maagizo yaliyotolewa katika vikao vya Kamati ya Pamoja ya SMT na SMZ.

14. *Mheshimiwa Spika*, kufuatia meli mbili zilizokuwa zikipeperusha bendera ya Tanzania kukamatwa na kukutwa na makosa zikiwa nje ya nchi, Ofisi iliratibu vikao vya wataalamu kutoka SMZ na SMT ili kujadili changamoto za usajili wa meli katika Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Katika kikao hicho ilikubaliwa kuwa Serikali itafanya uhakiki wa taarifa za meli zote zilizosajiliwa nchini ili kuondokana na changamoto hiyo. Aidha, Serikali imeazimia kupitia Sheria za ndani za usajili na kufanya uchunguzi wa kina wa meli zitakazoomba usajili ili kuepusha nchi kuingizwa tena katika fedheha.
15. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha wa 2018/19, Ofisi itaendelea na uratibu wa vikao vya Kamati ya Pamoja ya SMT na SMZ ya kushughulikia masuala ya Muungano pamoja na ufuatiliaji wa maelekezo na maagizo yanayotolewa katika vikao hivyo.

Uratibu wa Masuala ya Kiuchumi, Kijamii na Kisiasa

Ufuatiliaji wa Miradi ya Pamoja ya Maendeleo

16. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea kufuatilia miradi ya maendeleo inayotekelezwa pande zote za Muungano. Miradi hiyo inahusu sekta za elimu, afya, masoko, maji, miundombinu, mazingira, usafiri na usafirishaji. Miradi hiyo ni:- Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (*Tanzania Social Action Fund – TASAF III*); Programu ya Miundombinu ya Masoko, Uongezaji Thamani na Huduma za Fedha Vijijini (*Market Infrastructure, Value Addition and Rural Finance - MIVARF*); Mradi wa

Kujenga Uwezo wa Kuhimili Athari za Mabadiliko ya Tabianchi katika Maeneo ya Pwani; na Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara Tanzania (MKURABITA). Miradi hiyo imefanikiwa kwa kiasi kikubwa kukuza uchumi na kupunguza umaskini wa kipato.

17. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea na jukumu lake la kufuatilia utekelezaji wa miradi na programu za maendeleo zinazotekelezwa pande zote za Muungano na kuhakikisha kuwa gawio la 4.5% linapelekwa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar.

Uratibu wa Masuala Yasiyo ya Muungano

Vikao vya Kuimarisha Ushirikiano

18. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, sekta za pande mbili za Muungano zimefanya vikao vya ushirikiano, sekta hizo ni:- Sekta ya Viwanda, Biashara na Uwekezaji tarehe 23 Agosti 2017 na tarehe 23 Machi 2018; Maliasili na Utalii tarehe 7 Februari 2018; Ujenzi, Uchukuzi na Usafirishaji tarehe 23 Agosti 2017, tarehe 25 Januari 2018, tarehe 28 Februari 2018 na tarehe 1 Machi 2018; na Sekta ya Kilimo ilikutana tarehe 22 - 23 Machi 2018. Vikao hivi ni mwendelezo wa jitihada zinazofanywa na Ofisi katika kuhamasisha sekta zisizo za Muungano kukutana na kujadili masuala yanayohusu sekta zao, kubadilishana uzoefu na wataalamu ili kupunguza changamoto, kuleta ufanisi na uwiano wa maendeleo kwa pande zote mbili za Muungano.

Ziara za Kikazi

19. *Mheshimiwa Spika*, kwa kutambua umuhimu wa tunu tuliyoachiwa na waasisi wetu yaani Muungano,

katika mwaka wa fedha 2017/18, Viongozi pamoja na wataalam walifanya ziara ya kikazi Zanzibar kwa lengo la kuimarisha ushirikiano baina ya SMT na SMZ. Aidha, Kamati ya Ardhi na Mawasiliano ya Baraza la Wawakilishi Zanzibar ilifanya ziara katika Taasisi 11 na kampuni mbili za Simu za Tanzania Bara. Ziara hizo zimesaidia kubadilishana uzoefu, kupata taarifa za utekelezaji wa changamoto za Muungano pamoja na kujifunza masuala mbalimbali ya kisekta.

20. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi kwa kushirikiana na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Zanzibar tutapitia na kukamilisha mwongozo wa vikao vya ushirikiano vya kisekta kwa lengo la kuongeza ufanisi. Aidha, Ofisi imejizatiti kuongeza idadi ya ziara za kikazi.

Elimu ya Muungano kwa Umma

21. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi imeendelea kuelimisha umma kuhusu faida zinazotokana na Muungano kupitia redio, televisheni na magazeti. Aidha, kongamano la vijana kuhusu fursa zilizopo katika Muungano liliandaliwa na kufanyika Zanzibar tarehe 22 Oktoba 2017. Tathmini ya kongamano hilo ilionyesha uhitaji mkubwa wa elimu ya Muungano hususan kwa vijana. Vilevile, kuelekea maadhimisho ya miaka 54 ya Muungano, Ofisi imefanya mahojiano na viongozi wakuu wastaafu, wananchi pamoja na kuandaa kongamano la wanafunzi wa vyuo vya Elimu ya Juu vya Dodoma na warsha kwa wanafunzi wa shule za Msingi za Dodoma.
22. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kutoa elimu ya Muungano kwa makundi tofauti ya kijamii likiwemo kundi la vijana.

Aidha, mkazo pia utatolewa katika kuandaa warsha na makongamano ili kuendelea kuamsha ari kwa makundi hayo juu ya umuhimu wa kuuenzi, kuulinda na kuuimarisha Muungano wetu.

II. HIFADHI ENDELEVU YA MAZINGIRA

23. *Mheshimiwa Spika*, Sekta zote za uzalishaji mali zinategemea mazingira. Hivyo, rasilimali zitokanazo na mazingira zina mchango mkubwa katika ukuaji wa uchumi wa nchi. Hata hivyo, shughuli zisizo endelevu za uzalishaji mali zimechangia kwa kiasi kikubwa katika Uharibifu wa ardhi; Ukosefu wa maji safi na salama kwa wananchi wa mijini na vijijini; Uchafuzi wa mazingira; Upotevu wa bioanuai na makazi; Uharibifu wa mifumo ikolojia ya majini; Uharibifu wa misitu; na Mabadiliko ya tabianchi; Baadhi ya shughuli hizo ni:- ukataji holela wa miti, kilimo na ufugaji usio endelevu, uvuvi haramu, uzalishaji na utupaji holela wa taka, utafutaji na uchimbaji wa madini, mafuta na gesi.
24. *Mheshimiwa Spika*, kuna ushahidi wa wazi unaodhihirisha mazingira yetu si salama. Ushahidi huo ni pamoja na kuongezeka kwa hali ya jangwa na ukame, mafuriko, kuongezeka kwa magonjwa ya kuambukiza na mabadiliko ya hali ya hewa. Maendeleo endelevu hayawezi kupatikana bila kutunza mazingira. Ingawa jitihada kubwa za utunzaji wa mazingira zimefanyika hali ya mazingira nchini bado si ya kuridhisha na imekuwa tishio kwa mustakabali wa Taifa letu.
25. *Mheshimiwa Spika*, shughuli ya uhifadhi wa mazingira inakabiliwa na changamoto nyingi ikiwemo: Teknolojia ya uhandisi jeni; Viumbe wageni vamizi; Biofueli; na Taka za kielektroniki Aidha, changamoto nyingine ni wataalam wa kusimamia utekelezaji wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 katika ngazi zote; uelewa wa jamii kuhusu umuhimu na wajibu wa kuhifadhi mazingira; upatikanaji wa takwimu sahihi

za mazingira kwa wakati; maeneo maalum ya kutupa taka; na utegemezi wa nishati ya kuni na mkaa.

26. *Mheshimiwa Spika*, pamoja na changamoto hizi, Ofisi imeendelea kuchukua hatua za kukabili nazo ikiwa ni pamoja na kuteua Wakaguzi wa Mazingira kutoka taasisi na sekta nyingine, kutoa elimu kuhusu Mazingira kwa makundi tofauti, kufanya tafiti ili kupata taarifa na takwimu zinazohitajika, kuhamasisha Halmashauri kutenga maeneo na kujenga miundombinu ya kutupa taka na kuhamasisha ubunifu katika teknolojia ya nishati mbadala.

Sera ya Taifa ya Mazingira ya Mwaka 1997 na Mkakati wa Utekelezaji

27. *Mheshimiwa Spika*, Sera ya Taifa ya Mazingira (1997) imetumika kwa Miaka 20 tangu kutungwa kwake. Sera hii imekuwa na mafanikio katika utekelezaji wake ikiwa ni pamoja na: kutungwa na kutekelezwa kwa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 na Kanuni zake ambazo ziliweka mfumo wa kitaasisi na kisheria katika kusimamia masuala ya mazingira nchini. Pamoja na mafanikio yaliyopatikana katika utekelezaji wa Sera hiyo, changamoto mbalimbali zilijitokeza ambazo ni pamoja na kukosekana kwa matamko mahususiya Kisera na kujitokeza kwa changamoto mpya za kimazingira ambazo zimeongeza kasi ya uharibifu wa Mazingira. Hivyo kutokana na changamoto hizi Ofisi inaendelea na mchakato wa kurekebisha Sera hiyo ili kuimarisha juhudi za uhifadhi na usimamizi wa mazingira.

28. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeboresha rasimu ya

marekebisho ya Sera ya Taifa ya Mazingira ya mwaka 1997 na Mkakati wa utekelezaji kulingana na maoni ya wadau. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi inatarajia kukamilisha marekebisho ya Sera na Mkakati wa utekelezaji na kuanza kutumika.

Tuzo ya Rais ya Hifadhi ya Mazingira

29. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi imekuwa ikiratibu na kusimamia utoaji wa Tuzo ya Rais ya Kuhifadhi Vyanzo vya Maji, Kupanda na Kutunza Miti iliyokuwa ikitolewa kwa washindi kila baada ya miaka miwili. Lengo la kutoa Tuzo hii ni kutoa motisha kwa watu binafsi, kampuni, Taasisi au vikundi vinavyojihusisha na hifadhi ya mazingira. Katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea kuboresha Tuzo hiyo na kuwa yenye mawanda mapana zaidi ya mazingira. Mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kuandaa utaratibu wa kushiriki pamoja na vigezo vya tuzo hii ili kutoa motisha kwa wadau wanaohifadhi mazingira na pia kuhamasisha wananchi kushiriki kikamilifu katika utunzaji wa mazingira.

Ripoti ya Tatu ya Hali ya Mazingira Nchini

30. *Mheshimiwa Spika*, Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 inaelekeza kuandaliwa Ripoti ya Hali ya Mazingira nchini kila baada ya miaka miwili na kuwasilishwa Bungeni. Tangu kuanza kutekelezwa kwa Sheria hii, ripoti mbili zimeandaliwa. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea na maandalizi ya Ripoti ya Tatu ya Hali ya Mazingira Nchini kwa kukusanya taarifa kutoka Wizara za kisekta, Mikoa, Halmashauri, Asasi za Kiraia na wadau wengine kwa ajili ya kuandaa rasimu ya ripoti hiyo. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itakamilisha ripoti ya tatu ya hali ya mazingira

nchini na kusambaza kwa wadau.

Mfuko wa Taifa wa Dhamana ya Hifadhi ya Mazingira

31. *Mheshimiwa Spika*, Mfuko huu umeanzishwa kwa mujibu wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 na utakuwa chanzo muhimu cha fedha kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za kuhifadhi mazingira nchini. Baada ya Bodi ya Mfuko wa Taifa wa Dhamana ya Hifadhi ya Mazingira kuundwa, changamoto iliyojitokeza ni Mfuko kushindwa kutekeleza majukumu yake kikamilifu kutokana na mapungufu ya Kisheria. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imependekeza marekebisho ya Sheria ili mfuko uweze kutekeleza majukumu yake. Aidha kwa kushirikiana na wadau imeendelea kubaini vyanzo vipya vya mapato ambavyo havitozwi na taasisi nyingine ili kuuwezesha Mfuko kufanya kazi kwa ufanisi. Kwa kipindi cha 2018/19, marekebisho ya mapungufu ya kisheria yatakamilika, Mfuko utasajiliwa na kuanza kufanya kazi.

Maadhimisho ya Siku ya Mazingira Duniani

32. *Mheshimiwa Spika*, kila mwaka tarehe 5 mwezi Juni, Dunia huadhimisha Siku ya Mazingira ili kutoa hamasa kwa watu kutunza mazingira. Kitaifa, maadhimisho ya Siku ya Mazingira Duniani mwaka 2017 yalifanyika Butiama, Mkoani Mara, mahali alipozaliwa Baba wa Taifa Mwalimu Julius Kambarage Nyerere. Lengo lilikuwa kumuenzi Baba wa Taifa kwa kazi kubwa aliyoifanya ya kuhifadhi mazingira ikiwemo kuanzisha msitu wake. Maadhimisho ya Siku ya Mazingira Duniani kwa mwaka huu yatafanyika nchini India na Kitaifa yatafanyika mkoani Dar es Salaam. Kaulimbiu ya Kimataifa ni *Beat Plastic Pollution* yaani dhibiti

uchafuzi wa mazingira unaotokana na plastiki. Kaulimbiu ya Kitaifa ni *Mkaa gharama, Tumia Nishati Mbadala*. Kaulimbiu hii inalenga zaidi kuhamasisha matumizi ya nishati mbadala wa kuni na mkaa.

Kupunguza Matumizi ya Mkaa Unaotokana na Miti

33. *Mheshimiwa Spika*, mkaa unaotokana na miti umeendelea kuwa chanzo kikubwa cha nishati hasa kwa kupikia, hivyo kuendelea kuchangia ukataji holela wa miti. Katika mwaka wa fedha 2017/18, Serikali imeendelea na jitihada za kupunguza matumizi ya mkaa unaotokana na miti. Ninapenda kuliarifu Bunge lako Tukufu kuwa, Ofisi kwa kushirikiana na wadau imeandaa mashindano ya ubunifu wa teknolojia ya nishati mbadala. Katika maadhimisho ya Siku ya Mazingira Duniani, mwaka huu kutakuwa na maonesho makubwa ya teknolojia za nishati mbadala. Ofisi itatangaza washindi wa ubunifu wa teknolojia hizo wakati wa kilele cha Maadhimisho hayo tarehe 05 Juni 2018, Jijini Dar es salaam.

34. *Mheshimiwa Spika*, kwa kipindi cha 2018/19, Ofisi itaendelea kuzihamasisha Taasisi zote za Umma kusitisha matumizi ya mkaa na kuni na kuanza kutumia nishati mbadala, hususan gesi ya kwenye mitungi (*Liquified Petroleum Gas - LPG*), *Biogas* na nishati jadidifu ili kuhifadhi mazingira yetu. Aidha, Ofisi kwa kushirikiana na Wizara ya Nishati kupitia mradi wa Nishati Endelevu kwa Wote itaboresha na kukamilisha rasimu ya Mkakati wa Tungamotaka (*National Biomass Energy Strategy*) na kuusambaza kwa wadau.

Matumizi ya Mifuko ya Plastiki

35. *Mheshimiwa Spika*, dhamira ya Serikali ya kupiga marufuku uzalishaji, usambazaji, uuzaji na matumizi ya mifuko ya plastiki iliyotangazwa mwaka 2016, bado ipo kwa kuwa inalenga kupunguza madhara ya kiafya, mazingira na kwenye miundombinu yanayosababishwa na mifuko hiyo. Wazalishaji walipewa muda wa kutosha wa kuwawezesha kujiandaa na kubadili teknolojia. Katika mwaka wa fedha 2017/18, kazi zifuatazo zilifanyika: Ofisi ilikutana na wadau wanaozalisha na kufanya biashara ya mifuko ya plastiki nchini kwa lengo la kupata maoni yao pamoja na kutoa elimu kwa umma kuhusu madhara ya mifuko ya plastiki. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kuhamasisha utengenezaji, upatikanaji na matumizi endelevu ya mifuko mbadala na udhibiti wa uingizwaji wa mifuko ya plastiki kutoka nje ya nchi.

Kamati ya Kitaifa ya Ushauri wa Mazingira

36. *Mheshimiwa Spika*, Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 inaelekeza kuundwa kwa Kamati ya Kitaifa ya Ushauri wa Mazingira (*National Environmental Advisory Committee - NEAC*) ambayo wajumbe watatoka katika sekta za Umma, Binafsi, Taasisi za Elimu ya Juu na Asasi za Kiraia. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imezindua rasmi Kamati hiyo na ilifanya kikao cha kwanza tarehe 19 Desemba 2017. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Kamati itaendelea kutekeleza majukumu yake kwa mujibu wa Sheria.

Kuokoa Ikolojia ya Bonde la Mto Ruaha Mkuu

37. *Mheshimiwa Spika*, Bonde la mto Ruaha Mkuu lina umuhimu mkubwa katika uchumi wa taifa hili.

Inakadiriwa kuwa asilimia 26 ya maji yatakayotumika kufua umeme katika Mradi wa *Stiegler's Gorge* yatatoka katika mto Ruaha Mkuu. Kwa kutambua umuhimu wa Bonde hili na changamoto za mazingira zilizojitokeza, mwezi Aprili 2017, Ofisi iliunda Kikosi Kazi cha Kitaifa ili kuokoa ikolojia ya bonde la mto huo. Taarifa ya Kikosi kazi iliwasilishwa kwa Mheshimiwa Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na alitoa maelekeza ili kutekeleza mapendekezo hayo. Katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea kuratibu utekelezaji wa maagizo ya Mheshimiwa Makamu wa Rais, na mapendekezo ya kikosi kazi ili kuokoa ikolojia ya bonde la mto huu.

38. *Mheshimiwa Spika*, Taarifa ya Utekelezaji wa Maelekezo ya Mheshimiwa Makamu wa Rais na Mapendekezo ya Kikosi Kazi imeonesha kuwa hali ya Bonde imeanza kuimarika baada ya hatua mbalimbali za udhibiti wa uharibifu kuchukuliwa ambapo jumla ya vyanzo vya maji 6,457 katika mikoa saba vilitambuliwa na kuwekewa mipaka na taratibu za kuvilinda kwa mujibu wa Sheria. Aidha, kaya 112 zilizovamia maeneo ya hifadhi ziliondolewa pamoja na mifugo 1,685. Vilevile, vibali 20 vya watumiaji wa maji visivyoo halali vilifutwa na zoezi la kuhakiki vibali linaendelea; Uvunaji holela wa mazao ya misitu umedhibitiwa; Vijiji 82 vya Mikoa ya Iringa, Mbeya, Morogoro na Njombe vilivyomo ndani ya Bonde la Mto Ruaha Mkuu vimewezeshwa kuandaa, kutekeleza na kusimamia mipango ya matumizi ya ardhi. Aidha, kazi ya kusafisha mifereji ya skimu za umwagiliaji imefanyika na inaendelea kufanyika ili kupunguza upotevu wa maji katika Bonde hili.

39. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kuratibu utekelezaji wa maagizo ya Mheshimiwa Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na mapendekezo ya kikosi kazi ili kuhakikisha hali ya mfumo-ikolojia ya Bonde la Mto Ruaha Mkuu inaendelea kuimarika.

Kutangaza Maeneo ya Mazingira-Lindwa na Tengefu

40. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha wa 2017/18, Ofisi ilianza taratibu za kuyatangaza baadhi ya maeneo nyeti na muhimu kwa mazingira na ikolojia nchini mwetu (*Environmentally Sensitive Areas*) na maeneo ya Mazingira Tengefu (*Environmental Protected Areas*), kwa mujibu wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 bila kuathiri matumizi endelevu ya maeneo haya. Hadi sasa, Ofisi imetambua maeneo 20 yaliyopendekezwa kuwa maeneo lindwa/tengefu. Kwa mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaanza mchakato wa kuwashirikisha wadau ikiwa ni pamoja na Halmashauri husika ili kuwezesha maeneo haya kutangazwa kuwa lindwa/tengefu.

Mkakati wa Kupambana na Uvuvi Haramu wa Kutumia Milipuko

41. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha 2017/18, Ofisi imeendelea kuratibu shughuli za Kikosi Kazi cha Kuhifadhi Mazingira ya Bahari kwa kupambana na uvuvi haramu wa kutumia milipuko. Tathmini ya utekelezaji inaonesha kuwa kuna mafanikio katika kudhibiti uvuvi haramu wa kutumia milipuko, kwani matukio ya milipuko baharini yamepungua. Aidha, Ofisi imeandaa rasimu ya Mpango wa Elimu kwa Umma Kuhusu Kudhibiti Uvuvi Haramu wa Milipuko. Kwa mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itakamilisha Mpango wa Elimu kwa Umma kuhusu Kudhibiti Uvuvi Haramu wa Milipuko na kuimarisha kikosi kazi hicho ili kiendele

kudhibiti uharibifu wa mazingira ya bahari.

Kampeni ya Upandaji miti

42. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka 2017/18, Ofisi imeendelea kuratibu utekelezaji wa Kampeni ya Upandaji Miti. Katika kampeni hii kila Halmashauri ya Wilaya imeelekezwa kupanda miti milioni 1.5 kila mwaka. Hata hivyo, katika kutekeleza kampeni hii, Ofisi imekabiliwa na changamoto ya ufuatiliaji na tathmini ili kujua idadi ya miti iliyopandwa na kukua. Katika kukabiliana na changamoto hii ofisi itaimarisha kampeni kwa kutoa motisha, na kuratibu ujumuishaji wa utekelezaji wa kampeni hii katika Mikakati na Mipango ya Halmashauri.
43. *Mheshimiwa Spika*, katika kuhakikisha kwamba kampeni hii inafanikiwa na kuwa endelevu, Kamati ya Kitaifa ya utekelezaji wa kampeni imeundwa. Kamati inajumuisha wajumbe kutoka Sekta ya umma, sekta binafsi na kampuni binafsi zikiwemo zinazopanda miti. Ninasisitiza kwamba kampeni hii izingatie kupanda na kutunza aina sahihi ya miti kulingana na eneo husika. Aidha, ninashauri tuongeze nguvu katika kutunza na kuhifadhi miti ya asili.
44. *Mheshimiwa Spika*, katika kuendeleza Kampeni hiyo, Makamu wa Rais wa Jamhuri wa Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan alizindua rasmi Programu ya kuifanya Dodoma kuwa ya Kijani tarehe 21 Desemba 2017, eneo la Mzakwe, Dodoma. Ofisi katika kuendeleza Kampeni hiyo tarehe 26 Januari 2018 ikishirikiana na Chuo Kikuu cha Dodoma na Jeshi la Kujenga Taifa ilipanda miti 30,000 katika kata ya Ng'ong'ona, Manispaa ya Dodoma. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea

kushirikiana na Wizara ya Maliasili na Utalii kupitia taasisi zilizo chini yake kuwajengea uwezo wadau kushiriki katika Kampeni ya Upandaji miti. Aidha, Ofisi itaendelea kuhamasisha na kufuatilia utekelezaji wa programu ya upandaji miti katika mikoa yote ili hatimaye tuwe na Tanzania ya kijani. Kila Halmashauri inahimizwa kuendelea kupanda na kutunza angalau miti milioni 1.5 kila mwaka.

Udhibiti wa Taka Ngumu Nchini

45. *Mheshimiwa Spika*, moja ya changamoto ya kimazingira tunayokabiliana nayo ni udhibiti wa taka ngumu. Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 (kifungu 114 - 119) inaelekeza majukumu ya Halmashari katika kudhibiti taka ngumu. Pamoja na jitihada zilizofanyika bado kumekuwa na changamoto kubwa katika eneo hili. Hivyo, Ofisi imechukua mtazamo mpya wa kuzifanya taka kuwa rasilimali kwa kuchakata na kurejeleza taka ngumu. Katika mwaka 2017/18, Ofisi imeandaa Mwongozo wa Uwekezaji katika Taka Ngumu ili kuwawezesha wawekezaji kupata taarifa muhimu watakapohitaji kuwekeza. Mwongozo umeainisha fursa za uwekezaji zilizopo katika sekta hii ikiwemo ukusanyaji; usafirishaji na urejelezaji wa taka ngumu; kutumia taka kama mali ghafi ya kutengenezea mbolea aina ya mboji; uzalishaji wa nishati ya umeme; madampo ya kisasa; kutibu majitaka na uteketezaji wa taka hatarishi. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi inakusudia kusambaza mwongozo huu kwa wadau na kufuatilia utekelezaji wake.

Usimamizi wa Taka Zenye Madhara

46. *Mheshimiwa Spika*, taka hatarishi zinazalishwa viwandani, migodini, hospitalini na baadhi ya maeneo

ya biashara. Ofisi imeendelea kudhibiti uzalishaji na utupaji wa taka zenye madhara kwa mujibu wa Kanuni za Udhibiti wa Taka zenye Madhara za mwaka 2009. Aidha, Ofisi imeendelea kutoa vibali vya kukusanya, kusafirisha na kurejeleza taka kwa kampuni zilizokidhi vigezo, ambapo hadi mwezi Machi 2018, vibali 60 kati ya maombi 70 vimetolewa. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kuimarisha usimamizi wa taka hatarishi kwa kuwahimiza wadau kupunguza uzalishaji wa taka hizo na kudhibiti uteketezaji na utupaji wake.

Tathmini ya Mazingira Kimkakati (TMK)

47. *Mheshimiwa Spika*, Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 inaelekeza kufanya TMK ya Rasimu za Sera, Miswada ya Sheria, Mikakati na Programu, zinazoweza kuwa na athari katika Mazingira. Katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea kutoa vibali vya Tathmini ya Mazingira Kimkakati (TMK) kwa mujibu wa sheria. Katika kipindi hicho, Ofisi imetoa jumla ya vibali 12 vya Tathmini ya Mazingira Kimkakati. Aidha, Ofisi iliandaa orodha ya maeneo yanayopaswa kufanyiwa TMK na kuwajulisha wadau kuhusu haja ya kufanya TMK. Maeneo hayo ni pamoja na Ujenzi wa Reli; Miundombinu ya umwagiliaji; Hifadhi za wanyamapori; Makambi ya wakimbizi; Utafiti wa mafuta na gesi na maeneo ya uchimbaji wa madini; Mipango miji; rasimu za Sera, miswada ya Sheria na Kanuni.
48. *Mheshimiwa Spika*, ninapenda kuwakumbusha mamlaka zote kuwa suala la TMK liko kisheria na linapaswa kutekelezwa. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kufuatilia utekelezaji wa suala hili.

Mfuko wa Mazingira wa Dunia (*Global Environment Facility - GEF*)

49. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi imeendelea na uratibu wa shughuli za Mfuko wa Mazingira wa Dunia hapa nchini. Katika kipindi cha 2017/18, Ofisi imeratibu maandalizi ya miradi kwa ajili ya Mzunguko wa Saba wa Ufadhili (GEF - 7, 2018 - 2022). Aidha, ufuatiliaji wa fedha za utekelezaji wa miradi iliyoidhinishwa na GEF umefanyika. Ofisi ilibuni miradi ambayo kwa sasa imeanza kutekelezwa, miradi hiyo ni mradi wa Kuhifadhi Ardhi ya Bonde la Ziwa Nyasa na Mradi wa Kuzuia Uharibifu wa Ardhi na Kuongeza Usalama wa Chakula. Katika kipindi hiki, Ofisi imeendelea kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa miradi hii.

50. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka 2018/19, Ofisi itaendelea kuratibu shughuli za Mfuko wa Mazingira wa Dunia hapa nchini. Aidha, Ofisi itashirikiana na wadau wengine kuendelea kuandaa miradi mbalimbali na kufuatilia utekelezaji wa miradi iliyopatiwa fedha.

Uratibu na Utekelezaji wa Mikataba ya Kimataifa na ya Kikanda ya Mazingira

51. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi kwa kushirikiana na Wizara za kisekta na Wadau wa Maendeleo, imeendelea kuratibu na kutekeleza Mikataba ya Mazingira ya Kimataifa na Kikanda ifuatayo: -

Mkataba wa Mabadiliko ya Tabianchi na Itifaki ya Kyoto

52. *Mheshimiwa Spika*, ninapenda kutumia fursa hii kuwajulisha watanzania kuwa Bunge lako tukufu limeridhia Makubaliano ya Paris tarehe 3 Aprili, 2018

(*The Paris Agreement under the UN Framework Convention on Climate Change*). Makubaliano haya yatasaidia kuimarisha utekelezaji wa Mkataba wa Mabadiliko ya Tabianchi.

53. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi iliendelea kuratibu utekelezaji wa miradi miwili ya kuhimili mabadiliko ya tabianchi iliyo chini ya Mkataba huu. Miradi hiyo ni: Mradi wa Kujenga Uwezo wa Jamii za Pwani Kuhimili Mabadiliko ya Tabianchi; na Mradi wa Kuhimili Mabadiliko ya Tabianchi katika Jiji la Dar es Salaam.
54. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofis imeendelea kutekeleza mradi wa Kuhimili Mabadiliko ya Tabianchi katika Jiji la Dar es Salaam. Kupitia mradi huu ukuta wa fukwe wa bahari wenye urefu wa mita 920 katika Barabara ya Obama na ukuta wa bahari wenye urefu wa mita 500 katika Chuo cha Kumbukumbu ya Mwalimu Nyerere umejengwa. Aidha, huduma muhimu kama vile vyoo, taa za usalama na sehemu za kupumzikia zimewekwa katika eneo la mradi.
55. *Mheshimiwa Spika*, kupitia mradi huu, mitaro/ mifereji ya maji ya mvua yenye urefu wa mita 475 katika maeneo ya Bungoni, Manispaa ya Ilala na mifereji ya maji ya mvua yenye urefu wa mita 550 katika Manispaa ya Temeke imejengwa. Mirefeji hiyo pia imewekwa vivuko vya waenda kwa miguu.
56. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea kutekeleza Mradi wa Kujenga Uwezo wa Jamii za Pwani Kuhimili Mabadiliko ya Tabianchi. Kupitia mradi huu ukuta wa mita 600 katika

ufukwe wa Pangani Tanga na ukuta wa mita 50 katika ufukwe wa Kisiwa Panza, Pemba umejengwa. Aidha, makinga mawimbi (*Groynes*) yamejengwa katika eneo la Kilimani-Unguja. Vilevile, mikoko imepandwa katika wilaya ya Rufiji (hekta 792), wilaya ya Pangani (hekta 10) na Zanzibar (hekta 235). Kazi nyingine zinazoendelea kufanyika ni uchimbaji wa visima 10 pamoja na ujenzi wa miundombinu ya kuvuna maji ya mvua katika shule za Sekondari Kingani na Matipwiri, Bagamoyo.

57. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha wa 2018/19, Ofisi inatarajia kuendelea kutekeza miradi mingine chini ya Mkataba wa Mabadiliko ya Tabianchi kama ifuatavyo: -
- i. Mradi wa Kuhimili Mabadiliko ya Tabianchi katika maeneo ya Vijijini kupitia Mfumo Ikolojia (*Ecosystem-Based Adaptation for Rural Resilience in Tanzania*). Mradi utatekelezwa katika maeneo ya Kishapu, Mpwapwa, Mvomero, Simanjiro na Kaskazini A Unguja ; na
 - ii. Mradi wa kujenga uwezo wa kitaasisi katika kuhuishia taarifa za mabadiliko ya tabianchi kwenye usimamizi wa mipango ya maendeleo (*Institutional support for climate and seasonal weather information for adaptation planning in Northern Tanzania*).
58. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi iliendelea na mchakato wa kuwezesha sekta za umma na binafsi hapa nchini kupata ithibati (*accreditation*) katika Mfuko wa Mabadiliko ya Tabianchi, *Green Climate Fund – GCF*. Katika mwaka wa fedha wa 2017/18, Baraza lilisajiliwa na Bodi ya Mfuko wa Kuhimili Mabadiliko ya Tabianchi (*Adaptation Fund*

Board) kuwa msimamizi wa kitaifa wa shughuli za Mfuko wa Kuhimili Mabadiliko ya Tabianchi (*National Implementing Entity for Adaptation Fund*). Vilevile, Ofisi ilizijengea uwezo taasisi katika sekta za umma na binafsi kuhusu fursa za kupata fedha za kutekeleza miradi ya mazingira kutoka mifuko mbalimbali ya mazingira duniani.

59. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kuratibu uchambuzi wa miradi chini ya ufadhili wa Mfuko wa Mabadiliko ya Tabianchi na kuhamasisha sekta binafsi, taasisi za umma na mashirika ya kitaifa kuandaa miradi ya mabadiliko ya tabianchi. Aidha, Ofisi itaendelea kuhamasisha wizara, taasisi, sekta binafsi na benki kuomba ithibati (*accreditation*) ili kuiwezesha Tanzania kupata fedha chini ya mfuko huu bila kupitia taasisi za kimataifa (*International Accredited Entities*) na hivyo kupunguza gharama za utekelezaji wa miradi. Katika utekelezaji wa mkataba wa Mabadiliko ya Tabianchi, hadi sasa Tanzania imenufaika kwa kutekeleza miradi yenye thamani ya zaidi ya Dola za Marekani milioni 300.

Mkataba wa Kupambana na Kuenea kwa Hali ya Jangwa na Ukame

60. *Mheshimiwa Spika*, nchi yetu inakabiliwa na kuenea kwa hali ya jangwa na ukame hivyo tunashiriki katika mkataba wa kimataifa wa Kupambana na Kuenea kwa Hali ya Jangwa na Ukame. Katika kipindi cha 2017/18, Ofisi imeratibu maandalizi ya Programu ya Kitaifa yenye madhumuni ya kufanya tathmini ya maeneo yaliyoathirika ili kuweka malengo ya kuzuia uharibifu wa ardhi (*Land Degradation Neutrality Target setting*) ifikapo mwaka 2030. Kwa mwaka 2018/19, Ofisi itakamilisha maandalizi ya mradi wa kuongoa

maeneo yaliyoharibika kwa ajili ya kupatiwa fedha za utekelezaji.

Mkataba wa Hifadhi ya Bioanuai

61. *Mheshimiwa Spika*, Tanzania ina utajiri wa viumbe hai wa aina tofauti. Ili kulinda na kutunza bioanuai hiyo, Tanzania inashiriki katika Mkataba wa Kimataifa wa Hifadhi ya Bioanuai. Katika mwaka wa fedha 2017/18, nimeteua wakaguzi sita wa kusimamia matumizi salama ya bioteknolojia ya kisasa. Aidha, Ofisi imeendelea kukusanya taarifa za utekelezaji wa Mkakati na Mpango Kazi wa Taifa wa Hifadhi ya Bioanuai 2015 - 2020 (*National Biodiversity Strategy and Action Plan*). Taarifa hizi zitatumika katika maandalizi ya Mpango kazi wa Taifa wa Kuhifadhi Mazingira 2019 - 2023. Vilevile, katika kipindi hiki, Ofisi imetoa kibali cha kufanya utafiti wa mahindi yanayovumilia ukame na wadudu waharibifu aina ya Bungua katika Kituo cha Makutupora. Lengo la utafiti huo ni kupata matokeo yatakayowezesha kutoa maamuzi sahihi kuhusu matumizi salama ya bioteknolojia ya kisasa.

62. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha 2018/19, tutaendelea kukuza uelewa wa jamii pamoja na kujenga uwezo wa wataalam kuhusu matumizi salama ya bioteknolojia ya kisasa nchini. Vilevile, Ofisi itaendelea kuratibu ukaguzi katika maduka ya vyakula na maeneo mengine ili kuhakikisha bidhaa zenye viambata vya mazao yatokanayo na teknolojia ya uhandisi jeni (*Genetic Engineering*) zinadhibitiwa nchini.

Mkataba wa Nairobi Kuhusu Hifadhi, Usimamizi na Uendelezaji wa Mazingira ya Bahari na Ukanda wa Pwani ya Magharibi ya Bahari ya Hindi

63. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi imeendelea kuratibu utekelezaji wa Mkataba na Itifaki zake. Katika mwaka 2017/18, Ofisi imeanza kukusanya maoni ya wadau kwa lengo la kufanya mapitio ya Mkakati wa Kuhifadhi Mazingira ya Ardhi na Vyanzo vya Maji wa Mwaka 2006 na Mkakati wa Hatua za Haraka za Kuhifadhi Mazingira ya Bahari, Ukanda wa Pwani, Maziwa, Mito na Mabwawa wa mwaka 2008.
64. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaratibu maandalizi ya miradi ya utekelezaji wa Mpango wa Mkataba wa Nairobi wa Uhifadhi wa Mazingira ya Bahari ya Hindi Kutokana na Vyanzo na Shughuli Zinazofanyika Nchi Kavu (*The Strategic Action Programme for the Protection of the West Indian Ocean from land based sources and activities - WIOSAP*) inayolenga kupunguza uchafuzi wa bahari na ukanda wa pwani na Programu ya Kuwianisha Sera na Kuimarisha Taasisi Zinazosimamia Hifadhi ya Mazingira ya Bahari (*Strategic Action Programme Policy Harmonization and Institutional Reforms - SAPPHERE*).

Mkataba wa Basel Kuhusu Udhhibiti wa Usafirishaji na Utupaji wa Taka za Sumu Kati ya Nchi na Nchi

65. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka 2017/18, Ofisi imeendelea kuratibu na kusimamia utekelezaji wa mkataba huu. Kupitia mkataba huu, Ofisi imeweza kudhibiti uingizwaji wa taka zenye madhara hapa nchini na pia kusimamia usafirishwaji wa taka hizo kupitia nchini kwenda nchi nyingine bila

kuleta madhara kwenye mazingira yetu. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kuratibu Mkataba huu na kushirikiana katika nyanja za teknolojia rafiki katika usimamizi wa taka hatarishi.

Mkataba wa Stockholm Kuhusu Udhhibiti wa Kemikali Zinazodumu Katika Mazingira kwa Muda Mrefu

66. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea kuratibu utekelezaji wa Mkataba wa Stockholm hapa nchini. Katika jitihada za kuzuia madhara ya kemikali zinazodumu kwenye mazingira kwa muda mrefu, Ofisi imeingia makubaliano na kituo cha *Africa Institute* kilichopo Afrika ya Kusini kwa kushirikiana na Shirika la Usambazaji Umeme Tanzania - TANESCO kwa ajili ya kuondoa kemikali aina ya *Polychlorinated Biphenyls* – PCBs zilizokuwa zikitumika kwenye transfoma. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kuratibu zoezi la kuondoa kemikali hizo.

Mkataba wa Vienna na Itifaki ya Montreal Kuhusu Kemikali Zinazomong'onyoa Tabaka la Ozoni

67. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi iliratibu ukusanyaji wa takwimu za uingizaji na matumizi ya kemikali mbadala wa zinazoharibu tabaka la Ozoni. Takwimu hizi zitasaidia kupanga mikakati ya kusitisha matumizi ya kemikali zinazoharibu tabaka la Ozoni. Aidha, tuliadhimisha Siku ya Tabaka la Ozoni tarehe 16 Septemba 2017 na kutoa mafunzo kwa mafundi mchundo na maafisa forodha 60. Katika kipindi cha mwaka 2018/19, Ofisi itaendelea kuratibu utekelezaji wa Mkataba huu ili kuzuia matumizi ya kemikali zinazoharibu tabaka la Ozoni na kuepusha madhara ya uharibifu wa tabaka

hilo.

Mkataba wa Minamata Kuhusu Udhhibiti wa Matumizi ya Zebaki

68. *Mheshimiwa Spika*, matumizi ya Zebaki katika shughuli za wachimbaji wadogo wa dhahabu nchini huhatarisha afya za binadamu na viumbe hai pale inapotumika kuzingatia taratibu. Katika kipindi cha mwaka 2017/18, Ofisi imekamilisha ukusanyaji wa takwimu kwa ajili ya kuandaa Mpango-Kazi wa kitaifa wa kupunguza matumizi ya Zebaki nchini. Katika mwaka 2018/19, Ofisi itakamilisha Mpango-Kazi wa kitaifa wa kupunguza matumizi ya Zebaki na kutoa elimu kwa wadau kuhusu utekelezaji wake. Aidha, Kanuni za Usimamizi wa Matumizi ya Zebaki na Viambata vyake zitaandaliwa.

Elimu kwa Umma Kuhusu Usimamizi na Hifadhi ya Mazingira

69. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi kwa kushirikiana na Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira imeendelea kutoa elimu kwa umma kuhusu masuala ya mazingira katika maadhimisho mbalimbali ya kitaifa na kimataifa. Vilevile, elimu kwa umma imetolewa kupitia magazeti, televisheni, mitandao ya kijamii na ziara za viongozi na wataalamu kwa lengo la kuhamasisha wananchi kuhusu umuhimu wa kuhifadhi mazingira. Aidha, Baraza limeanza kuchapisha Jarida la Mazingira *Environmental Newsletter* ambalo litakuwa linatoka kila robo mwaka.
70. *Mheshimiwa Spika*, katika kukuza uelewa kuhusu masuala ya hifadhi ya mazingira mada ziliwasilishwa kupitia vikao vya Kamati za ushauri za Mikoa na kwa Kamati ya Bunge ya Viwanda, Biashara na Mazingira.

Katika mwaka wa fedha 2018/19, Ofisi itaandaa mkakati wa mawasiliano na elimu kwa umma kuhusu hifadhi ya mazingira na kuendelea kutoa elimu na kujenga uelewa kuhusu hifadhi ya mazingira kwa makundi tofauti. Aidha, kwa Mujibu wa kifungu cha 174 cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191, Ofisi itaanzisha mfumo Mkuu wa Taarifa kuhusu Mazingira (*Central Environmental Information System*) utakaoendana na mfumo wa teknolojia ya simu kuwawezesha watumiaji kupokea na kutoa taarifa zinazohusu masuala ya Mazingira.

III: BARAZA LA TAIFA LA HIFADHI NA USIMAMIZI WA MAZINGIRA

71. *Mheshimiwa Spika*, Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira ni msimamizi mkuu wa uzingatiaji na utekelezaji wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191. Baraza limeendelea kutekeleza majukumu yake kama ifuatavyo:-

Uzingatiaji na Utekelezaji wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira

72. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limeendelea kusimamia na kutekeleza shughuli za uzingatiaji wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191 na Kanuni zake kwa kufanya ukaguzi na ufuatiliaji wa miradi 627 katika mikoa ya Arusha, Kilimanjaro, Manyara, Pwani, Morogoro, Kigoma, Tabora, Dar es Salaam, Tanga, Geita, Mwanza, Dodoma, Songwe, Iringa, Lindi, Kagera, Mbeya, Ruvuma, Singida, Mara, Shinyanga, Simiyu na Mtwara. Miradi 179 iliyokiuka Sheria ilichukuliwa hatua stahiki. Hatua hizo ni pamoja na kutoa maelekezo, maonyo, amri za katazo, amri za urejeshaji wa mazingira na baadhi walifikishwa mahakamani. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Baraza litaendelea kufanya ukaguzi na ufuatiliaji wa miradi ya uwekezaji na kuchukua hatua stahiki kwa wataokiuka Sheria hiyo.

73. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limeshughulikia malalamiko 207 ya uchafuzi na uharibifu wa mazingira kutoka kwa wananchi. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Baraza litaendelea kuwakumbusha na kuwaelimisha watendaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kutatua changamoto na malalamiko ya uchafuzi na uharibifu wa mazingira

yanayotokea katika maeneo yao.

74. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka 2017/18, Baraza kwa kushirikiana na Chuo cha Madini na Halmashauri za Wilaya husika katika mikoa ya Geita na Shinyanga limefanya tathmini kwa wachimbaji wadogo wa dhahabu ili kuhakiki iwapo wanazingatia Sheria na Kanuni zake. Tathmini hii ilihusisha wachimbaji wadogo wanaotumia Zebaki na wachenjuaji wanaotumia Sayanaidi (*Cyanide*). Katika mwaka wa fedha 2018/19, Baraza kwa kushirikiana na wadau husika litaendelea kutoa elimu kwa wachimbaji wadogo na kufanya ufuatiliaji wa mara kwa mara ili kutatua changamoto zilizobainika katika tathmini hiyo.
75. *Mheshimiwa Spika*, katika kuimarisha uzingatiaji wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, sura 191 nimeteua wakaguzi 452 kutoka katika taasisi za Umma na Serikali za Mitaa. Hadi sasa jumla ya wakaguzi 512 wameteuliwa. Mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limetoa mafunzo kwa wakaguzi wa mazingira 128 kati ya wakaguzi walioteuliwa. Wakaguzi hawa watasaidia kuongeza uwezo wa Serikali kusimamia hifadhi ya mazingira. Mafunzo kwa Wakaguzi waliobaki yatafanyika katika mwaka wa fedha 2018/19.
76. *Mheshimiwa Spika*, Baraza limesimamia uteketezaji wa taka hatarishi kutoka katika Vyuo Vikuu, Viwanda, Gereza, Mgodidi, Uwanja wa Ndege na Maduka ya Madawa. Aidha, Baraza limesimamia uteketezaji wa madawa chakavu yenye uzito wa tani 244.617 na lita 97 kwenye mtambo wa Tindwa *Incinerator*, Mgodidi wa Buzwagi, Hospitali ya Muhimbili (Kampasi ya Mloganzila) na *Safe Waste Incinerator* ya Mkuranga.

Katika mwaka wa fedha 2018/19, Baraza litaendelea kuboresha usimamizi wa utupaji taka hatarishi.

Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM)

77. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limesajili jumla ya miradi 1,176 kwa ajili ya kufanyiwa mchakato wa kupata hati za TAM. Miradi 533 imepewa vyeti kati ya miradi iliyosajiliwa. Vilevile, hadi kufikia Desemba 2017, Baraza limesajili wataalamu elekezi wa TAM 757, Wakaguzi wa Mazingira (*Environmental Auditors*) 357, Kampuni za Ushauri wa TAM 152 na za Ukaguzi wa Mazingira 74. Aidha, Baraza limekamilisha maandalizi ya Mfumo wa kuchakata TAM kwa njia ya mtandao. Mfumo huo unatarajiwa kuanza kutumika baada ya mafunzo na majaribio kukamilika. Katika mwaka wa fedha 2018/19, Baraza litaendelea kusajili miradi kwa ajili ya mchakato wa TAM, kusajili wataalam wa TAM na Wakaguzi wa Mazingira pamoja na kutoa mafunzo kwa wadau mbalimbali kuhusu mchakato wa TAM.
78. *Mheshimiwa Spika*, kutokana na malalamiko ya wawekezaji kucheleweshewa kupata cheti cha TAM, Baraza limechukua hatua zifuatazo ili kuharakisha utoaji wa vyeti: -
- i. Kutengeneza orodha ya mambo muhimu ya kuzingatia (*checklist*) ya miradi ya majengo chini ya ghorofa tatu, viwanda na umeme jua;
 - ii. Kutoa vibali vya muda (*Provisional permit*) kwa miradi ya viwanda;
 - iii. Kupunguza gharama za TAM; na
 - iv. Kuandaa mapendekezo ya marekebisho ya kanuni za TAM na ukaguzi za mwaka 2005.

79. *Mheshimiwa Spika*, Baraza limekuwa likishiriki katika hatua zote za utekelezaji wa miradi mikubwa ya kitaifa kama vile, mradi wa kufua umeme wa *Stiegler's Gorge* na mradi wa Bomba la Mafuta Ghafi (*East African Crude Oil Pipeline*). Baraza litaendelea kushirikiana na wawekezaji katika sekta muhimu za kiuchumi ili kuhakikisha kuwa miradi yao inafuatiliwa kwa karibu na kupata hati kwa muda mfupi.

Mipango na Utafiti wa Mazingira

80. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limeendelea kutekeleza Ajenda ya Taifa ya Utafiti katika Mazingira (*National Environmental Research Agenda - NERA 2017 - 2022*) kwa kufanya tathmini ya hali ya mazingira kwenye maporomoko ya ardhi katika milima ya Mamba Miamba iliyopo Wilayani Same - Kilimanjaro kwa kushirikiana na wataalam kutoka Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Kamisheni ya Matumizi ya Ardhi, Taasisi ya Huduma za Misitu na Halmashauri ya Wilaya ya Same. Utafiti huo umebaini chanzo cha maporomoko hayo ni aina ya udongo wa mfinyanzi uliopo katika eneo hilo pamoja na shughuli za kibinadamu zinazofanyika huko ikiwa ni pamoja na ukataji holela wa miti na uchomaji moto hovyoy katika maeneo hayo. Aidha, Baraza limepeleka mapendekezo ya kuzuia uharibifu wa mazingira katika eneo hili kwa wadau ili hatua thabiti za uhifadhi zichukuliwe, ikiwa ni pamoja na kuangalia uwezekano wa kulitangaza eneo hilo kuwa ni eneo tete la mazingira (*Environmental Sensitive Area*) na kulitengenezea mpango wa kudhibiti uharibifu wa mazingira.

81. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limefanya utafiti wa uharibifu wa mazingira wa Bwawa la Mindu lililopo katika Manispaa ya Morogoro na mmonyonyoko wa ardhi katika fukwe za Ziwa Viktoria. Matokeo ya tafiti hizo yalibainisha vyanzo mbalimbali vya uharibifu na kupendekeza hatua za kuchukuliwa. Aidha, Baraza limefanya utafiti wa namna ya kuboresha mazingira ya mji wa Dodoma ili uwe 'mji wa kijani' kwa kutumia dhana za *green city, eco-buildings* na *sustainable construction*.
82. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limeendelea kuratibu shughuli za Hifadhi Hai (*Biosphere Reserves – BRs*). Aidha, Baraza limewasilisha taarifa za awali UNESCO kwa ajili ya kuingiza Hifadhi ya Gombe Ugalla -Masito kwenye mtandao wa Hifadhi Hai za Dunia. Vilevile, Baraza limeandaa Mpango wa Usimamizi wa Mazingira (*Environmental Management Plan – EMP*) kwa maeneo mawili ambayo ni Dakio la Bonde la Kihansi na eneo la Ziwa Chala – Jipe. Aidha, Baraza limekamilisha zoezi la uwekaji mipaka katika eneo la Kihansi ambalo linatarajiwa kutangazwa kuwa eneo lindwa la kimazingira (*Environmental Protected Areas –EPAs*).
83. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2018/19, Baraza litaendelea kukusanya takwimu na na kuandaa taarifa za hali ya mazingira ya milima hapa nchini; Taarifa ya Mazingira ya Pwani (*State of the Coastal Environment Report – SOCR, 2018*); Utafiti wa mifumo ya ikolojia ya hali ya mabonde ya mito mikubwa, maeneo ya malisho ya mifugo na wanyamapori.

Uratibu wa miradi ya Kuhifadhi Mazingira

84. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limeendelea kutekeleza na kuratibu miradi miwili kwa kupitia fedha za wafadhili. Miradi hiyo ni:
- i) Mradi wa Kuhifadhi Lindimaji la Bonde la Kihansi pamoja na dakio lake (*Kihansi Catchment Conservation Management Project - KCCMP*); na
 - ii) Mradi wa kujenga uwezo wa sekta za mafuta na gesi (*Energy Sector Capacity Building Project - ESCABP*).

IV. MASUALA MTAMBUKA, (UTAWALA NA MAENDELEO YA RASILIMALI WATU)

85. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi yetu imetekeleza maamuzi ya Serikali ya kuhamia Dodoma. Mnamo tarehe 15 Desemba, 2017 Mheshimiwa Makamu wa Rais alihamia rasmi Dodoma akiambatana na watumishi 127 wa Ofisi hii. Hivyo, shughuli zote zinazohusu Ofisi ya Makamu wa Rais zinafanyika Dodoma kwa sasa. Ofisi itakamilisha taratibu za kuhamisha watumishi wachache waliobaki Dar es Salaam ndani ya mwaka wa fedha 2017/18.
86. *Mheshimiwa Spika*, katika kuimarisha utendaji kazi na kukabiliana na changamoto za uongozi katika Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira. Katika mwaka wa fedha 2017/18, Ofisi imeendelea na jitihada za kuimarisha uongozi wa Baraza ili kuboresha uzingatiaji na utekelezaji wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191.
87. *Mheshimiwa Spika*, kwa Mwaka wa Fedha 2017/18, Ofisi pia imeendelea kuwawezesha watumishi wake kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi. Katika kipindi hiki watumishi 97 walihudhuria mafunzo ya muda mrefu na mfupi ili kuongeza ufanisi. Aidha, watumishi 23 wamepandishwa vyeo na watumishi wanane wamethibitishwa kazini.
88. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi imeajiri watumishi wapya wanne wa kada tofauti. Aidha, Mfumo wa Wazi wa Utendaji Kazi na Upimaji OPRAS umezingatiwa kwa watumishi wote kujaza fomu na kufanyiwa tathmini. Vilevile, Ofisi iliendeleza ushirikishwaji wa watumishi katika maamuzi na mipango ya Ofisi kupitia vikao

vya menejimenti, Idara na Baraza la Wafanyakazi. Kupitia vikao hivyo, hoja mbalimbali za watumishi zilijadiliwa na kupatiwa ufumbuzi.

89. *Mheshimiwa Spika*, mwaka wa Fedha 2018/19, Ofisi itaendelea kutoa elimu ya UKIMWI kwa watumishi na kuwashawishi kupima afya zao kwa hiari na kuwapatia huduma zinazostahili kwa waliojitokeza na kuthibitika kuwa na VVU. Ofisi itaendelea kusimamia maadili ya Utumishi wa Umma na kuwashirikisha watumishi katika maamuzi na mipango ya Ofisi kupitia vikao na mabaraza ya wafanyakazi. Ofisi pia itawawezesha watumishi kuhudhuria mafunzo kulingana na taaluma na majukumu yao ya kazi. Ofisi itaajiri watumishi wapya wa kada tofauti ili kuongeza nguvu-kazi. Aidha, ofisi itawapandisha vyeo watumishi wanaostahili.

Utawala na Maendeleo ya Rasilimaliwatu -NEMC

90. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, Baraza limewapatia watumishi wake vitendea kazi. Aidha, kupitia mradi wa ESCBP, Baraza limepata vifaa kwa ajili ya ukaguzi, ufuatiliaji na upimaji wa sampuli pamoja na vifaa vya maabara kwa ajili ya kufanyia uchunguzi.
91. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2017/18, wafanyakazi wamepata fursa ya kuhudhuria mafunzo mbalimbali. Aidha, Baraza kwa kushirikiana na Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, limetoa mafunzo kwa wafanyakazi 15 wa Baraza kwa ajili ya kuwajengea uwezo katika utumiaji wa mashine aina ya *Atomic Absorption na Gas Chromatography*.

92. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2018/19, Baraza litaendelea kujenga uwezo wake kwa njia ya mafunzo, ajira mpya pamoja na kuboresha mazingira ya kazi na vitendea kazi.

C: HITIMISHO NA SHUKRANI

93. *Mheshimiwa Spika*, kama tunavyoelewa nchi yetu ni ya Muungano. Muungano wetu una umuhimu wa pekee kwa Taifa letu na umekuwa ni utambulisho wa taifa letu na kielelezo cha umoja wetu katika kudumisha amani na usalama wa nchi yetu. Ninatoa wito kwa Watanzania wote kuendelea kuuthamini, kuuenzi, kuulinda na kuudumisha Muungano ili jitihada za kusukuma mbele maendeleo kiuchumi, kisiasa na kijamii kwa faida ya pande zote mbili ziendeleo kufanikiwa.
94. *Mheshimiwa Spika*, chini ya uongozi wa Rais wetu, Mheshimiwa Dkt. John Pombe Joseph Magufuli, Makamu wake, Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan, pamoja na Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Muungano wetu unaendelea kuimarika na kushamiri. Chini ya uongozi wao hakuna changamoto yoyote inayoweza kutufarakanisha, kututenganisha wala kuturudisha nyuma. Ofisi yetu inayo faraja kubwa kwamba, katika nchi yetu sasa, kwa watu wa itikadi zote na kutoka pande zote za Muungano, mjadala sio uhalali wa Muungano bali mbinu za kuuimarisha. Ofisi na Serikali kwa ujumla itaendelea kuyafanyia kazi maoni na mawazo ya watu wote wenye nia ya kuona Muungano wetu unashamiri.

95. *Mheshimiwa Spika*, mazingira pia ni muhimu na yana mchango mkubwa katika mustakabali wetu na maendeleo ya uchumi wa viwanda. Ni jukumu la kila Mtanzania kuhakikisha kuwa mazingira na maliasili za nchi yetu zinalindwa na kuhifadhiwa. Ofisi ina dhamira ya kuendelea na utaratibu wa kumshirikisha kila Mtanzania katika wajibu huu ili ulinzi na hifadhi ya mazingira lisiwe suala la shuruti bali la utamaduni. Ninapenda kutoa wito kwa wananchi pamoja na Waheshimiwa Wabunge kuhakikisha kuwa dhamira ya Serikali ya kulinda na kuhifadhi mazingira inazingatiwa na kupewa kipaumbele kwa manufaa ya kizazi cha sasa na vizazi vijavyo.
96. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha wa 2018/19, Ofisi itaendelea kushika hatamu kwa uthabiti katika wajibu wake wa usimamizi na uratibu wa shughuli za hifadhi na usimamizi wa mazingira nchini. Tutaendelea kutoa miongozo ya hifadhi ya mazingira katika sekta na nyanja mbalimbali. Lengo ni kuongoza hifadhi ya mazingira kwa namna pana zaidi, kwa kuangalia mifumo ya ikolojia, mifumo ya uzalishaji mali, na mifumo ya uchumi wa matumizi ya rasilimali asili.
97. *Mheshimiwa Spika*, ninaomba nitumie nafasi hii kuwashukuru walionisaidia kufanikisha utekelezaji wa majukumu ya Ofisi. Shukrani zangu za dhati na za kipekee ni kwa Mheshimiwa Dkt. John Pombe Joseph Magufuli, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa uongozi wake na dira na mwelekeo aliotupatia kuhusu majukumu yetu. Vilevile, ninamshukuru Mheshimiwa Samia Suluhu Hassan, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa uongozi wake makini uliotuwezesha kutekeleza majukumu

yetu. Ninapenda kumshukuru Mheshimiwa Kangi Alphaxard Lugola, (Mb.), Naibu Waziri, Ofisi ya Makamu wa Rais, kwa ushirikiano alionipa katika utekelezaji wa kazi za Ofisi. Aidha, ninapenda kuwashukuru Mhandisi Joseph K. Malongo, Katibu Mkuu, Ofisi ya Makamu wa Rais; Bi Butamo K. Phillip, Naibu Katibu Mkuu Ofisi ya Makamu wa Rais; Ndugu Ali Mufuruki, Mwenyekiti wa Mfuko wa Taifa wa Dhamana ya Mazingira na Wajumbe wa Bodi ya Mfuko huo; Dkt Vedasto Makota, Kaimu Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira; Wakuu wa Idara na Vitengo; na wafanyakazi wote wa Ofisi ya Makamu wa Rais na Baraza kwa michango yao katika kufanikisha utekelezaji wa majukumu. Pia ninawashukuru wale wote waliotuwezesha kutekeleza majukumu ya Ofisi kwa kipindi kilichopita, na ambao wametuwezesha kuandaa Mpango wa mwaka wa fedha 2018/19.

98. *Mheshimiwa Spika*, Ofisi imefanikisha utekelezaji wa majukumu yake kwa kushirikiana na washirika wa maendeleo. Ninapenda kuwataja baadhi ya washirika wa maendeleo ambao Ofisi imefanya nao kazi kwa karibu kama ifuatavyo: Serikali ya Norway; Serikali ya Kanada; Serikali ya Jamhuri ya Watu wa Korea; Umoja wa Nchi za Ulaya (*EU*); Shirika la Mpango wa Maendeleo la Umoja wa Mataifa (*UNDP*); Shirika la Umoja wa Mataifa la Elimu, Sayansi na Utamaduni (*UNESCO*); Shirika la Mazingira la Umoja wa Mataifa (*UNEP*); Mfuko wa Mazingira wa Dunia (*Global Environment Facility - GEF*); Shirika la Umoja wa Mataifa la Huduma za Miradi (*United Nations Office for Project Services-UNOPS*); Benki ya Dunia (*WB*); Benki ya Maendeleo ya Afrika (*AfDB*); Shirika la Umoja wa Mataifa la Maendeleo ya Viwanda (*UNIDO*); Shirika

la Kimataifa la Misaada ya Maendeleo la Denmark (DANIDA); *World Wide Fund for Nature - WWF*; Mfuko wa Kimataifa wa Kuendeleza Kilimo (*IFAD*); Mfuko wa Mabadiliko ya Tabianchi (*Green Climate Fund - GCF*); Shirika la Ushirikiano wa Kimataifa la Ujerumani (*GiZ*); Kikundi cha Washirika wa Maendeleo kinachoshughulikia Mazingira (*DPGE*); Asasi Zisizo za Kiserikali (*AZISE*); na sekta binafsi zikiwemo Kampuni ya Tatu - Mzuka na Coca cola. Aidha, ninapenda nitumie fursa hii kuwaomba washirika wa maendeleo kuendelea kutoa ushirikiano katika kipindi kijacho ili tuweze kufanikiwa zaidi katika kulinda na kuimarisha Muungano wetu na kulinda na kuhifadhi mazingira, yetu.

D: MAOMBI YA FEDHA ZA MATUMIZI YA KAWAIDA NA MAENDELEO KWA MWAKA WA FEDHA 2018/19

99. *Mheshimiwa Spika*, ili Ofisi iweze kutekeleza majukumu na malengo yaliyopangwa, ninaomba kutoa hoja kwamba Bunge lako tukufu liidhinishe maombi ya fedha kwa mwaka wa fedha 2018/19, kama ifuatavyo:

Fungu 26: Makamu wa Rais

100. *Mheshimiwa Spika*, ninaomba Bunge lako tukufu liidhinishe Makadirio ya Matumizi ya shilingi 6,308,631,000 fedha za Matumizi ya Kawaida kwa mwaka wa fedha 2018/19. Kiasi hiki kinajumuisha fedha za Mishahara ya watumishi shilingi 1,053,666,000 na fedha za Matumizi Mengineyo shilingi 5,254,965,000.

Fungu 31: Ofisi ya Makamu wa Rais

101. *Mheshimiwa Spika*, ninaomba Bunge lako tukufu, liidhinishe makadirio ya matumizi ya shilingi 14,784,456,560 kwa Fungu hili. Kiasi hiki kinajumuisha shilingi 9,721,116,560 fedha za Matumizi ya Kawaida na shilingi 5,063,340,000 fedha za Miradi ya Maendeleo. Bajeti ya Matumizi ya Kawaida inajumuisha shilingi 5,942,065,000 fedha za Mishahara na shilingi 3,779,051,560 fedha za Matumizi Mengineyo. Fedha za Mishahara zinajumuisha shilingi 3,017,072,000 za ruzuku ya Mishahara ya watumishi wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira. Aidha, fedha za Miradi ya Maendeleo zinajumuisha Fedha za Ndani shilingi 3,000,000,000 na Fedha za Nje shilingi 2,063,340,000.

102. *Mheshimiwa Spika*, ninaomba kutoa hoja.

